

Utbildningsförvaltningen

Remissvar

Handläggare:

Märit Gunneriusson Karlström

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sf@regeringskansliet.se

catharina.buhrgard@regeringskansliet.se

Svar på remiss ”Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro, SOU 2025:108 (S2025/02028)

Uppsala kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet *Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro*. Detta svar har fokus på den del av betänkandet som berör ett nationellt frånvaroregister.

Det finns goda argument och skäl för att upprätta ett nationellt frånvaroregister och i betänkandet lyfts flera av dessa, bland annat behovet av nationell statistik över frånvaro som kan användas i forskningssyfte (s 304). Det ekonomiska incitamentet att minska felaktiga utbetalningar är också en viktig fråga (ss 307). Att som huvudman och kommun kunna jämföra sig med andra även inom området frånvaro är också en god möjlighet att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och att förbättra den egna verksamheten.

Uppsala kommun håller därför med om behovet av att upprätta ett nationellt frånvaroregister men vill också kommentera några oklarheter och brister vi ser i förslaget.

Kap 9.3.3 samt 13.3.4

Att förändra system och ställa nya krav på leverantörer att utforma sina system utifrån nationell standard för med sig kostnader (s 331). I utredningen hävdas att kommunerna inte kommer att få någon större merkostnad utifrån att de stora leverantörerna kan fördela sina utvecklingskostnader på ett stort antal huvudmän (s 533). Det saknas dock information om vilka beräkningar som ligger bakom denna slutsats vilket gör den svår att värdera.

Kap 9.1.2 samt 9.4.12

I betänkandet är det oklart vilka uppgifter hemkommunen ska kunna få del av vad gäller frånvaron för kommunens barn och elever. På sidan 307 beskrivs att kommunen kan få möjlighet att upptäcka felaktiga utbetalningar men det saknas exempel eller förklaringar på hur detta praktiskt ska kunna ordnas. På sidan 365 skrivs att kommunen enbart ska ha tillgång till uppgifter om elever inskrivna i kommunens egna

skolor och på sidan 511 att registret inte kommer att ge hemkommunen utökad möjlighet att följa upp enskilda huvudmäns barn- och elevunderlag.

Hemkommunen får utifrån den beskrivningen ingen förbättrad möjlighet att följa upp frånvaron för dessa elever, och inte heller möjlighet att upptäcka felaktiga utbetalningar.

Kap 9.4.9

Eftersom frånvaroregistret gällande grund- och gymnasieskola ska innehålla uppgifter på individnivå om antal frånvarotimmar per dag är vår bedömning att varje huvudman behöver lägga mycket tid och arbete på kvalitetssäkring. I utredningen skrivs inget om hur denna kvalitetssäkring ska ske eller tidsåtgången och därmed kostnaden för detta. Tanken om att det främst är vårdnadshavare som kommer att upptäcka felaktigheter är inte heller rättvisande utifrån hur system för schema är uppbyggda (s 354).

Uppsala kommun vill kraftigt understryka vikten av kvalitetssäkring för att frånvarostatistiken ska bli tillförlitlig. All närvaro och frånvaro är direkt kopplad till hur ett schema ser ut med exempelvis parallella lektioner. Beskrivningen av frånvaro och närvaro som ett ”någorlunda binärt förhållande” (s 355) är därför inte rättvisande.

Kap 13.3.3

Uppsala kommun ser delvis positivt på den del av konsekvensbeskrivning som tar upp behovet av att utveckla ett förskoleenhetsregister då detta kan bidra i arbetet med att föra tillförlitlig statistik över verksamheterna (s 523). Förslaget innebär dock ett påtagligt merarbete för kommuner med att hålla ett sådant register aktuellt. När det gäller främst fristående verksamheter sker idag både namnbyten, omorganisationer och ägarbyten relativt ofta, inte minst inom pedagogisk omsorg.

Kommuner ansvarar idag för inrapporteringen till Skolverket (via SCB) gällande verksamheter som bedriver förskola eller pedagogisk omsorg, något som sker en gång per år. I förslaget anges att förskolor och pedagogisk omsorg ska rapportera närvarostatistik veckovis. Om detta ska fungera behöver enhetsregistret hållas konstant uppdaterat. Utan ett uppdaterat enhetsregister kan ingen matchning ske mot verksamheternas närvarouppgifter. Om ansvaret för denna uppdatering ska ligga kvar på kommunerna innebär det ett betydande merarbete för i första hand större kommuner. I förslaget beskrivs inte hur detta merarbete ska finansieras.

I utredningen föreslås att medel ska tas från personalkostnader för skolsociala team för att finansiera Skolverkets kostnader för att bygga ett nationellt frånvaroregister (s 525f). Utifrån den diskussion som förs i betänkandet finns det skäl att påtala att ett nationellt frånvaroregister i sig inte kommer att påverka barns och elevers närvaro. Närvaron påverkas av det arbete som görs varje dag av medarbetare i förskolor och skolor. Där fyller skolsociala team ett viktigt behov och det är djupt olyckligt om medel tas från denna verksamhet.